

FASANGÅRDEN

genskabt

MED TAPETER SOM I 1828

OEHLENSCHLÄGER HAR BOET HER OG KONGEN HAFT FASANOPDRÆT. NU ER FASANGÅRDEN I FREDERIKSBERG HAVE GENSKABT, SOM DEN VAR I 1828. EFTER EN RESTAURERING TIL 29 MILLIONER KRONER FÅR OFFENTLIGHEDEN ADGANG, FOR NU ER DER TRAKTØRSTED OG RESTAURANT. MALERHUSET STEEN NIELSEN A/S HAR VÆRET MED TIL AT GENSKABE DEN GAMLE STEMNING.

Ikke mindre end 16 lag gammelt tapet har konservatorerne i samarbejde med malerne fra Malerhuset Steen Nielsen arbejdet sig igennem på væggene i Fasangården i Frederiksberg Have. Stumper af de mange lag tapet er bevaret hos Slots- og Kulturstyrelsen, men fire af tapeterne er vakt til live igen. De er genskabt og pryder i dag væggene i det nyrestaurerede hus, som offentligheden nu får adgang til. Hensigten med restaureringen har nemlig været at genskabe et smukt hus og leje det ud som traktørsted, restaurant og selskabslokale. Og siden 1. oktober har Meyers drevet Fasangården, der ligger halvvejs skjult af store træer i sin egen lille have i parken.

I dag er huset gråt udvendigt og på stort set alle områder ført tilbage til den stil, som hofbygmester og kongelig bygningsinspektør Jørgen Hansen Koch gav det i 1828.

Malmester Kim Juliussen fra Malerhuset Steen Nielsen siger, at det har været en spændende opgave, selv om han også somme tider har været ved at smide det hele fra sig.

– Det er klart, der har været tidspunkter, hvor man næsten fortrød, at man havde vundet opgaven, indrømmer Kim Juliussen.

Det har været, når der skete endnu en forsinkelse på grund af råd og svamp i bjælker, der så måtte skiftes ud, eller den morgen, de kom til arbejdspladsen og hele gårsdagen arbejde lå på gulvet, fordi det jutevæv, der var monteret på de gamle rammer, havde trukket sig og trukket rammen og revet en del af den gamle stuk med ned. Men både han og arkitekt, projektleder Karsten Dautbjerg Olsen fra Slots- og Kulturstyrelsen, der har ansvaret for restaureringen, er enige om, at det heldigvis skete, mens arbejdet var i gang, så det nemt kunne rettes op.

GENSKABTE TAPETER

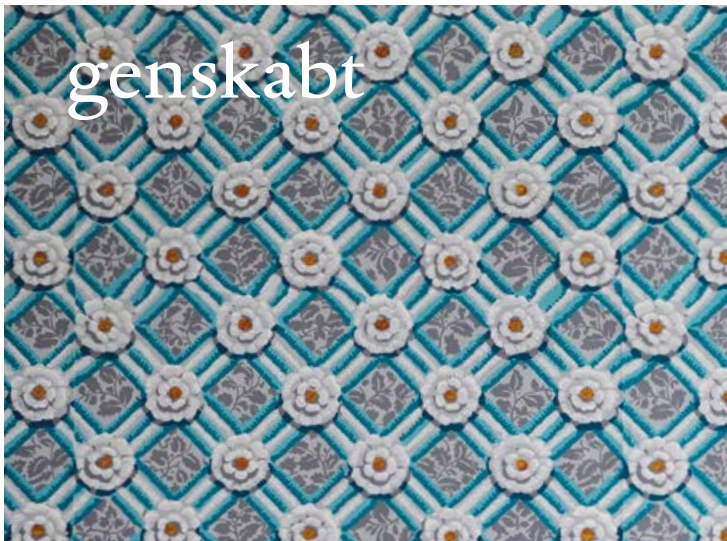
Fire oprindelige tapeter fra 1828 er nu er blevet genskabt og opsat i de rum, hvor de er fundet. To ekstra rum har fået samme tapeter. Hvor de originale tapeter ikke er fundet er rummene malet med limfarve. Tapeterne er alle mønstrede og meget farverige. Dengang var stilen, at træværket var gråt, stuk og lofterne mathvide – malet med mosfarve, der er en blanding af kridt og udtræk fra en særlig type tang. Gulvene er stadig lyse, brede fyrretræsplanker, så det er stadig de farverige tapeter, der giver kulør og karakter til rummene.

Tapeterne er opsat på lærreder, og der er arbejdet intenst på at bevare så mange som muligt.

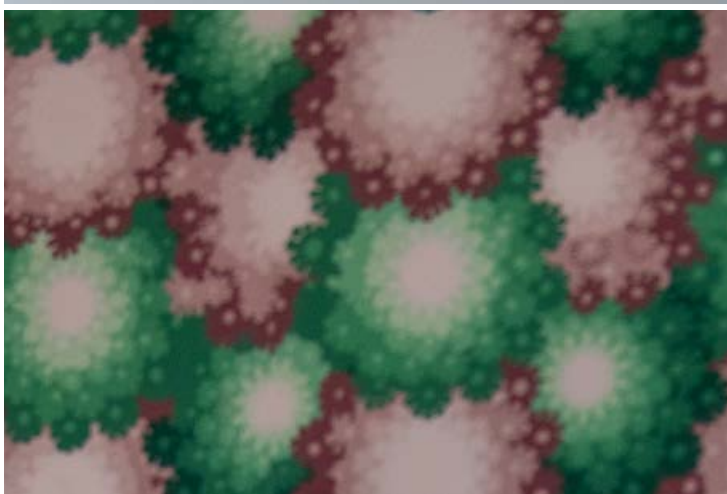
– Mange af de gamle lærreder var helt sprøde, så Slots- og Kulturstyrelsen skulle tage stilling til, hvad vi skulle gøre med dem, siger Kim Juliussen og forklarer, at de gamle lærreder blev rensset af og repareret med silkepapi og grundpapir, inden det nytrykte tapet blev sat op.

– Og de steder, hvor vi har opsat nye lærreder af jutevæv, er de behandlet med benlim. Så rejser fibrene sig, vi strammer det op og giver det to lag grundpapir, før vi sætter tapetet op, forklarer Rasmus Ryberg, der har været ansvarlig formand for malerarbejdet.

I Den Gule Stue er et tapet med solgult blomstermønster genskabt. De oprindelige tapeter var bloktrykt, men i dag er der brugt moderne teknik. Det er – som med alle de andre – sket på den måde, at konservatorerne har rekonstrueret dem, ved hjælp af de gamle stumper. Disse er efterfølgende blevet affotograferet og digitaliseret og samlet til hele mønstre præcis som de oprindelige så ud. Afslutningsvis er de printet på specialpapir, så de ligner de gamle bloktrykte.

genskab

I oktober rykkede Meyers Madbus ind i de restaurerede stuer, hvor blandt andet Oeblenschläger har boet og kongen har haft fasanopdræt. Staten har brugt 29 millioner kroner på restaurering, og derfor skal bygningen være tilgængelig for alle, så der bliver tale om et traktørsted – et ufornemt spisedet.

VIL BEVARE DET HELE

Både Kim Juliussen og Rasmus Ryberg, er glade for resultatet, selv om de gør opmærksom på, at for eksempel genbrug af de gamle lærreder og rammer betyder, at der er buler og ujævnheder enkelte steder på tapetet. Det er en del af kompromiset, når et hus er fredet og flest mulige gamle materialer skal bevares.

– Der må altid laves kompromisser, for konservatorerne vil jo bevare det hele, siger Kim Juliussen.

En af de ting, der har været meget tidskrævende, har været at rense den originale stuk helt i bund. Den har gennem årene været udsat for alle former for moderne malingstyper både Aloma og plasticmaling ovenpå den originale mathvide mosfarve. At fjerne alle de gamle lag er håndarbejde.

– Pillearbejde, konstaterer Rasmus Ryberg. Han og Kim Juliussen vil ikke røbe deres hemmeligheder om teknikken, men siger dog, at det er noget med at smøre det ind i klister, lade det tørre, så det sprækker. Så kan man møjsommeligt pille det af og nå ned til den rene stuk.

Blandt de mange forskellige materialer, der er brugt gennem årene, er også Rutex og savsmuldstapet. Sidstnævnte sidder så fast, at det ikke kan fjernes uden af ødelægge de gamle lærreder.

– Derfor har vi måttet lade det sidde og slibe det, så det blev jævnt. Det er et tidskrævende håndarbejde, forklarer Rasmus Ryberg og tilføjer, at andre steder har der været tapetseret ovenpå limfarve, så det har været nemt at pille ned.

UTAL AF GAMLE TEKNIKKER

Selv om der har været benspænd undervejs, understreger Kim Juliussen, at det har været en spændende opgave. Ikke mindst fordi der er blevet arbejdet med alle de gamle materialer og teknikker – mosfarver, limfarve, lærreder og linolie, og kakkellovsnicherne er blevet marmorert.

– Men opgaven er ikke så usædvanlig for os. Vi har specialiseret os i de gamle teknikker og har arbejdet med mange restaureringsopgaver, siger han og fortæller, at firmaet også havde malerentreprisen på Frederik VIIIs palæ, der for nogle år siden blev restaureret og nu er bolig for kronprinsparret. I øvrigt det palæ, som Jørgen Hansen Kock i 1827-28 istandsatte for den daværende kronprins, Frederik VI – samtidig med, at han lavede Fasangården til kronprinsens privatsekretær. Fasangården blev på denne vis en samtidig miniudgave af Amalienborgpalæet og med et udtryk, som nu er genskabt.

FOLK PASSER PÅ

Og Karsten Daubjerg Olsen er ikke bekymret for, om tingene lider skade, når folk skal spise middag eller holde sølvbryllup i lokalerne.

– Nej. Vi er selvfølgelig ømme over bygningerne, men fra statens side er det besluttet, at der skal være offentlig adgang til huset. Og det ligger i vores dna, at det skal formidles og nyttiggøres for den brede befolkning, siger han og tilføjer, at erfaringen er, at borgerne behandler stederne godt.

genskab

Træværk var gråt og lofterne var matbrvide. I 1828 var det tapeterne, der gav farve til rummet, og de er genskabt ud fra stumper af de oprindelige, der var skjult under op til 16 lag gammelt tapet. Konservatorerne har genskabt de gamle tapetmønstre ud fra småbitte stumper af det gamle tapet og fået dem digitaliseret og trykt, så de ligner datidens bloktryk.

FAKTA: DE VAR MED

- Malerhuset Steen Nielsen A/S har udført malerarbejdet, bistået af stukkatorfirmaet Ove H Svensson & Søn ved Henrik Svensson og Tapetserer Mette Palsteen.
- Hovedentreprenør har været Tømrer- og snedkerfirma Kjell Pedersen Entreprise A/S

MEST MULIGT Gammelt

Fasangården ligger i udkanten af Frederiksberg Have på Frederiksberg. Den nuværende bygning er opført på fundamentet af en ældre bygning i 1828. Den tidligere bygning var opført af kong Christian V til fasanopdræt. Den første fasangård blev anlagt i 1682 og nedlagt i 1785, da Frederiksberg Have blev omlagt fra barokhave til romantisk anlæg.

Udfordringen ved at restaurere et fredet hus som Fasangården er, at mest muligt af det gamle skal bevares, selv om det var både nemmere og billigere at sætte nyt op.

Det gælder eksempelvis rammerne med jutevæv, som sidder inderst mod den bare mur og som årenes mange lag tapet sad på. Lærrederne tjente to formål. De gjorde væggene ensartede, smukke og glatte – og de isolerede mod de kolde mure. Dengang brugte man ikke hulmursisolering, og huset var udelukkende opvarmet med kakkelovne og kaminer. Siden er der opsat radiatorer og de forbliver, selv om de ikke tilhører 1828-interiøret.

På samme måde er der indgået enkelte andre kompromisser, for man kan ikke undvære stikkontakter, moderne toiletter, dørpumper, og brandmeldere. Den slags er ikke camoufleret, for de er en nødvendig del for at gøre huset brugbart til dets nye formål.

I køkkenet er det store, gamle ildsted bevaret, men der er moderne hvide fliser på væggene og indbygget en varemåler, så serveringspersonalet ikke skal løbe op ad trappen med den varme mad.

GENSKABTE TAPETER

Restaureringen har kostet 29 millioner kroner og skulle have været færdig i 2019, men blev meget forsinket, fordi bygningen var mere angrebet af råd og svamp end forventet.

Fasangården har været fredet siden 1973.

